
FRAN MILČINSKI
PREŠERNOVE HLAČE

Mengeš, 2009

Fran Milčinski
PREŠERNOVE HLAČE
politično-družbena satira za vse večne čase

izhajalo v revijah Jutro in Slovenski narod (1925–1932), javna last

Uredil in opremil Žiga Valetič, Grafični atelje Zenit
Za založbo Andrej Poznič
Izdala založba Ciceron, 2009
Natisnila tiskarna Potens d. o. o.

Fotografija na naslovnici
Trije šolarji, 1898 (Narodni arhiv Velike Britanije)

Vir za ilustracije
NUK, reviji Jutro in Slovenski narod, 1925–1932

V skladu z Zakonom o avtorskih in sorodnih pravicah je brez pisnega dovoljenja založbe prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, tudi fotokopiranje, tiskanje ali shranjevanje.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
821.163.6-7

MILČINSKI, Fran, 1867-1932
Prešernove hlače : politično-družbena satira za vse večne čase /
Fran Milčinski. - Mengeš : Ciceron, 2009

ISBN 978-961-6627-12-2
248068864

Fran Milčinski

PREŠERNOVE HLAČE

POLITIČNO-DRUŽBENA SATIRA

ZA VSE VEČNE ČASE

CIC
TAM ALTAE
SUNT RADICES
STULTITIAE
ER
ON

KAZALO

- 9 Po novi metodi
13 O modnih podobah
17 Neparlamentarni izrazi
20 Intervencija
24 O binkoštih, krizah in cvetličnih dneh
27 Živi šah
30 Pobje učenosti
34 Nove smernice
37 K današnji premieri
41 Radio
45 Vodilna misel v »Krpanu mlajšem«
48 Pridiga na novega leta dan o preljubi pameti
52 Zadeva gospoda V. Vodnika
56 Premiera
61 Odlikovanje
65 Tam preko
69 O zvonjenju in povesti
73 Prešernove hlače (literarnozgodovinska črtica)
77 Roman dveh src. — Senzacionalna katastrofa. — Kdo je kriv?
82 O poplavih in špinači
86 O bolhi, bacilu, kralju Davidu in drugih kočljivih vprašanjih
90 Najlepša Ljubljanka
94 »Revije«

99	Sedeči podlistki in stoječi
104	O delegaciji in komisarijih, o mladini neprimernem vitezu in o pravopisu
108	Fidelio
112	Boxmatch Brenkala-Bösendorfer
115	Povodni mož
119	Zgodba o junaškem rablju, ki si je sam odrobil glavo
123	Zmaga
127	Jesenska razstava in damska moda
131	Zanemarjena mladina in skrb zanjo
135	Pokret med mrliči
139	O ljubezni, knjigi prirode in krvavih tragedijah
143	Portugalka
149	O urah in kulturnem boju
153	Pomemben napredek
156	Še enkrat najznamenitejši dogodki 1928
160	Važne reforme
164	O ljubezni pri ljudeh in fižolu
168	Glavnjača
173	Podpora
176	O moderni glasbi in o še bolj moderni
181	Čebela, zdravilo proti raku
186	O prekarnem položaju in njegovi komercializaciji
190	Segedinski golaž
194	Moj nos
199	Iz beležnice letoviščarja
203	Zastran razstave mest (dopis z letovišča)
207	Neumnosti iz Kurje Poljane
212	Zgodba o vljudnosti
216	Reportaža
220	Glazozofija

PREŠERNOVE HLAČE

PO NOVI METODI

(Jutro, 1. januarja 1925)

Milostna!
Nekaj sem Vam hotel pisati, nekaj posebno važnega, in sem še rekel ženi, naj si vozal napravi v svoj robec — moj je v perilu — da na pismo ne pozabim. Pisma res nisem pozabil, ne morem se pa spomniti, kaj je bilo, kar sem Vam hotel pisati — to me jako žali!

Drugače ste zdravi, ne? — In zadovoljni?

Jaz sem tudi in zlasti, kar se tiče zadovoljnosti, sem jako zadovoljen, kajti je stalo v listih, da so zaključki ministrskega sveta zastran HRSS — veste, to je Radićeva stranka — čuvajo v najstrožji tajnosti, vendar da ves svet ve, da je vlada sklenila, da se uporabi proti hrvatski HRSS zakon o zaščiti države.

Glejte, milostna, ta sklep me navdaja s silovito zadovoljnostjo!

Vedno sem tako trdil, Pepe pa, ki sedi v uredništvu, je dejal, da sem magarac. Že vobče ni prav, da se brez nujne potrebe kvari slovenščina s tujimi izrazi! Zdaj se je pa še izkazalo, da nisem.

Veste, milostiva, tudi pri nas imamo komuniste. Komunisti so taki ljudje, ki bi bili radi bolj hudi, kakor so. In se jim je res zgodilo, da so jih zaprli. Jaz sem koj dejal: po nedolžnem jedo ričet. Zdaj se je razodela resnica mojih besed. Kajti zakaj? Ali je bilo v ministrskem svetu kdaj sklenjeno zastran naših komunistov, naj se zoper nje uporabi zakon? No torej! Brez takega sklepa pa ne bi bili smeli v ričet!

Zakon je zakon! Kam pridemo, če bomo vse zakone kratko malo uporabljali! Ampak mora ministrski svet najprej skleniti,

katerega naj se uporabi in zoper katerega. Tako se je zdaj zgodilo! Zakon pa mora biti enak za vse, za one tam na Hrvaškem in za naše komuniste. Mar so naši komunisti kaj slabši od hrvaških? Jaz pravim, da niso, in sem trdno prepričan, da se bo storjena krivica popravila in da bodo naši dobili za nedolžno prestani ričet popolno zadoščenje in odškodnino tudi.

Morebiti Vas ta reč ne zanima, milostna! Oprostite mi, saj Vam je nisem namerjal pisati, nego nekaj čisto drugega. Pa se ne morem spomniti, kaj — ali ni to od vraga?

Zanimiva je pa reč vendarle. Veste, milostna, hkratu z onim sklepom ministrskega sveta so pisali listi o HRSS, da bodo njeni arhivi zapečateni, voditelji pa v najkrajšem času aretirani.

O, milostna, kako me to veseli! Ne zaradi aretacij in konfiskacij, ampak zaradi metode.

HRSSsarji so tudi ljudje, najsi so zločinci. Imajo živce in rodbine in manire in vse. In jim privoščim prav od srca, da jim ne bo oblast kar nenapovedana sredi noči prihrumela v stanovanje in jih neprijetno iznenadene, pol nage, pol oblečene, tirala v ričet. Nego, hvala Bogu, sedaj je vpeljana nova metoda, da jim bo vsakikrat prej javljeno v listih, kaj jih čaka, da ne bodo nepripravljeni! In ne dvomim, da jim bosta dan in ura tudi še posebe sporočena, točno in določno.

O, milostna, to je jako obzirno za obe plati, za oblast in za one!

Kako nerodna je za oblast taka nenadna aretacija! Recimo, da je gospod iz HRSS v postelji — saj ste omoženi, milostna, in veste: v zakonu se lahko vse pripeti; pa naj se zgodi, da pridejo ponj prav tisti hip, kako živo bo užaljena sramežljivost oblasti! Ali pa, če mora oblast prisostvovati toaleti, zobovje pa leži na posteljni omarici!

Nič manj niso kočljivi tako položaji za prizadeto gospodo! Pa ko bo gospoda vedela dan in uro, je izključeno, da bi se kaj takega primerilo. Zadevni gospod bo lahko pravočasno posve-

til vso potrebno pozornost svoji toaleti. In še bo utegnil, da se poslovi od ljubljene soproge in spoštovane tašče, da blagoslovi mile otročičke in stopi v trafiko. Vse to bo jako blagodejno vplivalo na korenine domačega ognjišča.

Ali ni to očiten napredek?

Lahko bi se tudi pripetilo, da bi oblast nenapovedana prišla, pa gospoda ne bi našla doma. Žalibog bi bil odšel po opravkih in se ne bi vedelo, obkorej se bo vrnil, oblast pa bi brezplodno tratila svoj dragoceni čas! In bi potem morebiti gospoda sploh ne bilo domov in so domači izgubili njegov naslov — kaj potem?

Sedaj bo čisto drugače. Gospod bo vedel za poset oblasti in jo bo lepo doma dočakal z dobrodošlico, imenovano bilikum, in ni izključeno, da jo počasti celo z odojkom ali z janjem na ražnju in z lukom, kajti so ti ljudje neverjetno gostoljubni.

In sem uverjen, da oblasti niti ne bo treba pečatiti arhiva, ampak ji ga bo gospodar izročil že lepo snažno zapečatenega, le da mu bosta dan in ura poslovanja poprej natančno naznanjena. Sploh vsa obremenilna korespondenca bo lepo urejena in zamotana in pripravljena — oblasti ne bo treba prav nič stikati pod posteljo in v pečeh; samo podpisala se bo, da je resnično prejela, pa bo imela vse v rokah.

Mislím, da je ta metoda sijajna, pa nam jo sporočajo iz Beograda — ne smemo biti nehvaležni Beogradu!

Upamo, da oblast tudi v tem pogledu ne bo brezobzirna, da bi prezirala praznike, nego bo prizadeti gospodi napovedala svoj poset šele po novem letu ...

O, milostna! Novo leto! Zdaj sem se spomnil, kaj sem se bil namenil, da Vam pišem: čestitko za novo leto! To je tisto, kar sem skoro pozabil! Pa je zdajle še čas in pustim vse drugo!

O, milostna, zemlja je okrogla, povrhu pa ima skorjo. Ta skorja plesni in ta plesnoba, pogledana skoz drobnogled, so gozdovi in drugo rastlinstvo in živalstvo, in se bojim: tudi ljudje niso

drugega nego plesnoba na zemeljskem površju. Plesnoba so Ovid in Sofoklej in Fidia in Leonardo in Lenin in Tarzan in jaz in moje pismo! Vsi in vse. Edino Vi ste izvzeti, milostna, Vi niste plesnoba, Vi ne, ker imate tako srčkan moderen klobuček, Bog ve, koliko je stal!

Zato Vam vošči prav srečno novo leto

Vaš vdani

Fr. Ž.

O MODNIH PODOBAH

(Jutro, 1. februarja 1925)

Razočaran sem!

Drugače ne bi bila napačna ženska moda. Gledam modne liste in so mi jako všeč. Naslikane so ženske in imajo tako majhna usta, skoraj ni vredno, da bi človek o njih govoril. Niso večja kakor pika! Ne vem, ali se da s temi usti sploh kaj jesti ali nič. Svinjskega plečeta gotovo ne ali puranovega bedra ali kranjske klobase. Kvečjemu kako pijačo bi mogla srebati ta usta skozi slamico. To je jako idealno! Pa je hkratu socialno, kajti je sedaj tudi neimovitejšim krogom omogočeno si omisliti zakonsko družico. Mislim, da zakonska družica ne more povzročati posebnih stroškov, če nič ne jé.

In kako lepo sloke so dame na modnih podobah — seveda so, ko nimajo ust in ne jedó! Tako se mi zdi: če stopijo na solnce, ne naredo nič sence. Obleke jim ni treba dosti za tistih par koščic, obleka ne more stati bogve koliko.

Odkrito povedano, meni ta damska moda jako ugaja. Ušes tudi nič nimajo in si lahko pri umivanju precej prihranijo mila. Nosu je komaj za rosno kapljico in potem spred nič in vzad nič, samo plemenita linija — mislim: za tako damo gospod Bog še celega rebra ne bi potreboval Adamovega, nego bi mu čezinčez zadostoval kak majhen hrustanec.

Jako srčkane so! Oči se jim sploh ne vidijo izpod klobuka, stoje pa modne dame naslikane vedno na desni nogi, levo imajo malo upognjeno, le s prsti se jim dotika tal, kakor da so pripravljene vsak hip kreniti odtod in se podati v kino ali bar ali kamorkoli.

Vsak hip biti pripravljen je neizmerne vrednosti v človeškem življenju. Moja žena je dober tovariš, toda vsak hip ni

pripravljena, ampak mora vsakokrat še kaj obleči in trdi, da ji lasje vise kakor kislá repa, in je treba klešče dati v žerjavico in to in ono.

To je jako nepovoljno! Lahko bi imel strica v Ameriki, pa bi stric iz Amerike prišel in dejal: »Pojdimo sem, pojdimo tja, denarja kakor toče!« pa bi žena ne bila pripravljena in bi se stric skesal in bi lahko zamudila bogve kaj!

Tudi drugače moram reči, da žena ni čisto taka, rad bi pa, da bi bila, kajti jo čislam, in sem dejal: »Žena, v listih se beró o modi jako vzsene in prepričljive besede in so tudi podobe take in je priporočen modni salon »Majmun«. Pojdi tja, naj ti naredé, kar je potrebno, da nam domače ognjišče ne bo brez idealov in lepote in plemenite linije in kratkomalo brez ugodnejših življenjskih pogojev!«

Moja žena je pristopna pametni besedi in je tako storila. Šla je v modni salon »Majmun« in sem bil jako zadovoljen z njo, kakršne blagodoneče vesti je prinašala domov, in so bile strune mojega pričakovanja jako napete.

Ni trajalo dolgo, pa se je modni salon oglasil z obleko in računom. Žena si je obleko ovila okoli života in se je pokazala in je pokazala tudi račun, pa nisem bil vesel ne tega ne onega.

Bil sem razočaran.

Rekel sem: »Razočaran sem! To ni tisto, kar je na modnih slikah. To niso ideali in lepota pri domačem ognjišču in kratkomalo življenjski pogoji, nikakor niso! Modni salon se kruto moti, ako misli, da mislim, da so! Pojdiva tja!«

Šla sva in je bil modni salon doma. Bil je zelo začuden, o! — in da je kostum zasnovan in izvršen natančno po izbranem kroju — o! — in da gospodje nimajo pravih oči za tako stvar.

»Modni salon,« sem rekel, »nobene besede več, nobenega o! Naj govore dejstva! Tukaj je slika, tukaj je dama! Na sliki ima dama usta, niso večja, kakor bi bila vizitka, ki jo muha pusti za sabo. Kje so tista usta, he? Modni salon, za ta usta mi odgovarjate pred posvetno pravico in pred večno! Jamčite mi za ta usta z vsem svojim pokretnim in nepokretnim premoženjem. Ne dovolj temu — kje je tisti nosek — komaj za rosno kapljico bi bil, da se utrne z njega, he? Kje so tista ušesa in tiste oči, ki jih sploh ni, he? In prelestni spred nič in zad nič in plemenita linija? Vprašam, kje je tista linija in kakšen je vaš linir, ako ga sploh imate? Vaše tvrdke nikakor ne morem pohvaliti. V naročnikih vzbujate nade, ki jih niste kos uresničiti. In prosim: ali stoji ta dama, ki je tako rekoč moja zakonska družica, na eni nogi, kakor stojé dame na podobah, ali pa stoji tako, kakor da sta ji še dve premalo, he?«

Moji ženi včasih nedostaje potrebne resnosti, kar je stvari v veliko kvar.

Modni salon je bil poražen. Od samih o! ni znal naprej, ponujale so se mu solze in je bil položaj precej zadovoljiv.

Toda — kakor rečeno — žena je vse pokvarila. Njeno lice ta hip ni razodevalo one mere resnosti, ki so jo zahtevale okolnosti.

Pa jo je modni salon pogledal in videl in je zopet našel sapo. »O,« je dejal, oziroma dejala, kajti je ta modni salon ženskega spola, »kako mi je žal! Gospod se niste obrnili na pravi naslov. V našem modnem salonu je bil naročen zgolj kostum — izvolite pogledati račun! Kostum je tukaj, točno po naročilu! Kje ste drugo naročili milostivi — usta in nosek in spred in vzad, o! — ne vem. V našem salonu ne! Jako mi je žal! Klanjam se!«

Razočaran sem.

Ko stvar premišljuje bolj natanko, ne rečem, da modni salon ni imel prav kolikor toliko. Toda bi moralo biti pri modnih slikah jasno povedano. Povedano bi moralo biti, da so obleke obleke, dame pa dame. Pa vidi kdo na modni sliki damo in mu je vseč obleka in kupi obleko, mesto da bi kupil damo.

Jako sem razočaran!

NEPARLAMENTARNI IZRAZI

(Jutro, 15. februarja 1925)

Katerikrat katerega zadene kakor iz jasnega in je izvoljen za narodnega poslanca, pa je mož v veliki zadregi, kaj bi in kako. Listi pišejo vse mogoče, ljudje verjamejo vse mogoče, in potem mož ne ve, ali bi šel v Beograd z zavihanimi rokavi in z gorjačo v roki ali bi šel brez in da ne ve, kaj bo tam delal in nehal, da bo prav in da ne bo zamere in spotike. Resnično, tak mož je velika sirota in vreden pomilovanja!

Toda naj ne obupa! Kajti na obzorju se kaže zarja lepše bodočnosti. Beograd je izdal knjigo, ime ji je: »Poslovník narodne skupščine« in ima v prilogi seznam onih izrazov, ki so se s predsedniškega mesta oglasili kot neparlamentarni.

Ta seznam je ona zarja in je bodočnost in začetek! Ta seznam ustreza živim potrebam, da ne morejo biti bolj žive. Marsikateri je bil, pa mu je manjkala edinole ta seznam, da se ni upal. Sedaj se bo in bo brez strahu šel v Beograd in v narodno skupščino, ako bo izvoljen. Nič več ga ne bodo mučili bridki dvomi, kaj in kako, nego bo vzel v roke seznam in se naučil one besede, ki niso parlamentarne, šestinsedemdeset jih je in so lepo urejene po azbuki. In si bo sestavil govor brez teh besed in ga bo govoril in bo občudovan in slava njegova bo velika, kako parlamentaren da je govornik.

Ta seznam je neverjetno vestno, izčrpno in temeljito delo; pri vsakem, tudi najskromnejšem neparlamentarnem izrazu so navedeni viri: dan, kdaj se je izrekel, in poleg dne številka in stran stenografičnega zapisnika, da se vsakdo, kdor bi se zanimal, lahko pouči, kdo je bil tisti in kakšen je bil povod in kaj se je izjavilo s predsedniškega mesta in zakaj.

Knjiga je resnično v vsakem oziru jako!

Nemara je prva znanstvena publikacija na našem jugu, ki se da čitati brez gorjupih občutkov in z neskaljenim veseljem.

Nekateri izrazi so težki za začetnika, to je res, npr. »kalaštura, kasolovački posao, kesaroški posao«. Odkrito povedano: v mojem besednjaku jih ni. Toda je poglavitno, da so v seznamu. Kdor bo deležen volje naroda in količnika in bo izbran, njegova bo briga, da se bo naučil kalaštura, kasolovačkog posla in kesaročkog posla. Ko jih bo zanesljivo znal, bo govoril in se bo v govoru sijajno izognil kalašturi in kasolovačkem poslu in kesarškom poslu in bo njegov govor vseskozi parlamentaren. Zdi se mi: ugled slovenske delegacije se bo silno dvignil v narodni skupščini in sploh pred svetom. Drugi izrazi niso tako težki. Nego je le v skladu z narodovo dušo, da se štejejo za žaljive in za neparlamentarne izraze: »Budala, denunciant, izdajica, klevetnik, klerikalec, kockar, kučka jedna matora, lopov, ordinarna špijunčina, razbojnička banda, horde avstrijsanske in šumski razbojniki.« Nak, ti izrazi resnično niso parlamentarni, nikakor ne! Človek je lahko to in ono, ljudje so vsake vrste, vse se dogaja na svetu; ali da se mu reče naravnost v lice, kaj da je, — to ni parlamentarno!

Neparlamentaren je tudi izraz »pop«. Nekomu je nekdo rekel pop. Pa se je dotičnik ogorčeno uprl: »Jaz nisem pop, jaz sem duhovnik!« Predsednik je pritrdil in grajal in rekel, da je »pop« jako razžaljiv za katoliškega svečenika! To je podrobno popisano in razloženo v seznamu. — Za pravoslavnega popa seveda »pop« ni razžaljiv. Za pravoslavnega popa bi bil nemara razžaljiv in neparlamentaren izraz »katoliški svečenik«.

Ali pa bi bilo za pravoslavnega popa vendarle tudi razžaljivo, če bi se mu reklo pop?

Npr. je predsednik grajal, da je neparlamentaren očitek: »Bil si kuhar!« Kajti da je neparlamentarno »iznositi privatni život narodnog poslanika«. Pa je takisto kakor kuhar morebiti tudi svečenik ali pop privatni život in je neparlamentarno ga iznositi! Nič se ne ve!

Vsi smo en sam narod! Narodno edinstvo je tista beseda, od katere ne odnehamo. Npr. je kot neparlamentaren označen tudi izraz: »Čreva ću ti prosuti!« Tako govore kdo ve kod tam preko. Naši fantje pa pravijo: »Čreva ti bom spustil!« in še dodajo: »da jih boš v peharju nesel domov.« Evo, pri nas tako in kdo ve kod tam preko enako! To je narodno edinstvo, da ne more biti bolj edino, in je jako razveseljivo in se vidi, kako strahovito prav imajo, ki dvigajo barjak narodnega edinstva.

Toda kakor je stvar razveseljiva, izraz je vendarle neparlamentaren. Naši fantje se morajo vsak hip zagovarjati pred sodiščem zaradi črev, ki da jih bodo spustili, in zaradi peharja. Vedno sem svaril in rekel: ta čreva niso parlamentarna! — In so bili fantje resnično vsakikrat obsojeni, razen če so bili v oni meri pijani, kakor jo zahteva zakon. Zdaj sem v prijetnem položaju, da tudi slavno predsedništvo narodne skupščine s svojega mesta javno pritrija mojemu mnenju. Vsem svežim narodnim poslancem bodi torej toplo priporočeno, da v parlamentarnih debatah od slej naprej nikomur več ne spuščajo črev! In je zanimivo: to je neparlamentarno a je hkratu tudi kaznivo!

Pa tudi »bitanga« ne kaže nikomur reči niti ne, da mu »fali jedna daska« niti ne, da je kdo »jedan od najgorih in najlenijih članova parlamenta«, kajti je vse troje zapisano v seznamu. Taki izrazi ne spadajo v parlament! Zunaj parlamenta ne rečem, da bi bili izključeni: v ožjem krogu prijateljev, v zaupni seji stranke; ali v parlamentu niso dopustni, nikakor ne!

Prej so lahko bili dvomi. Sedaj je seznam tukaj, sedaj ni dvoma in opravičbe!

Niti ni potrebe, ko je dovolj izrazov, ki niso v seznamu in so potemtakem do preklica parlamentarni.

Zaradi govorjenja in skrbi!

Ne vem pa, kako bo, če pride na svetlo še seznam dejanj, katera niso parlamentarna. In bo zanimivo, ali se bodo dejanja, ki so kazniva, štela tudi za neparlamentarna.

INTERVENCIJA

(*Jutro, 9. maja 1925*)

Gospode odvetnike jako čislam, plemenitega so mišljenja, posebno nekateri, eden mi je že plačal večerjo in je bilo nekaj v omaki, tri dni se mi je pehalo. Taka plemenitost se hvali sama.

Zato me resnično boli, ko včasih tožijo in moram slišati, da jih oblasti ne upoštevajo v oni meri, kakršno bi zaslužili, kadar stopijo kam v kako pisarno in bi radi kaj imeli — intervencija se temu pravi.

Vprašal sem Naceta, ki je oficial in kadi pipo, pa je rekel, da reč ni tako huda. Rekel je: »Če teče pravda in če na obeh straneh intervenirata odvetnika, eden da skoraj gotovo dobi pravdo!« To me jako veseli in je povedal Nace, da se razmere pri nas na vseh poljih boljšajo in da ni izključeno, da pride čas, ko bosta pravdo dobivala oba odvetnika, na tej strani in na oni. Rekel je, da bi bil uspeh lahko še boljši, če bi gospodje odvetniki ne vihteli samo paragrafov in pooblastil in taks. Nego, je dejal, da je tudi še kaj drugega na svetu, razen paragrafov in tako dalje, tisto da bi morali upoštevati gospodje odvetniki!

Povedal je zgled, kaj vse se da doseči brez paragrafov in take ropotije, in da se je resnično zgodilo oni teden. Zdi se mi, da stvar ni nezanimiva.

Rekel je, da je prišel v jetnišnico intervenirat fantiček, komaj je bil star dvanajst let. Ob taki mladosti se res ne ve, ali je sploh umestna beseda »intervenirati«. Toda je interveniral s tolikšnim uspehom, da bi se dalo čestitati celo odvetniku: zato misli, da se lahko reče, da je interveniral.

Pozvonil je, odprli so mu in je dejal: »Ali je tukaj zaprta mama? Hu-uu-hu, otroci smo strašno lačni!« Iz oči so mu drle solze, iz nosnic sta mu lezla makarona.

Ta fantiček ni vihtel nobenih pooblastil in paragrafov in taks, samo tiste solze je imel in testenine in mu ni bilo treba prav ničesar drugega. Na nogah so mu tičali čevlji, prevezani so bili s špago, da ni sirota izgubil podplatov, nogavic pa sploh ni imel.

Pa je gospoda v jetnišnici fantičku stregla s pozornostjo, kakršne ni bila deležna v tej hiši še nobena intervencija. Zakaj? Zato, ker je že njegova zunanost vplivala tako prikupljivo, makaroni in solze in čevlji in špaga — iz tega naj bi gospodje odvetniki črpali primeren poduk!

Gospoda v jetnišnici je fantka izpraševala in je pravil, da so mamico včeraj zaprli zaradi šolskih zamud. Mamica nima šolskih zamud, kajti ne hodi več v šolo, ampak k zidarjem: šolske zamude da ima on in da jih ima zato, ker mora delati gospodarju, da jih gospodar ne vrže iz bajte. Očeta nimajo, oče so padli v vojni, za očeta dobiva mamica vsak mesec petdeset dinarjev, pa pravi, da so bili oče več vredni in da ima izgubo. Drugače dela mamica pri zidarjih. Zdaj je zaprta, on in petletni Tonček pa sama stradata v bajti, tam nekje pod Šmarno goro.

Tako je pripovedoval, huuu! in je bilo toliko solza in testenin, da niso imele vse prostora na rokavu.

Medtem se je bil žuril eden izmed gospodov in je prinesel fantku menažo, ali so imeli tisti dan fižol z zeljem ali zelje s

fižolom, vsak dan se menaža spremeni. Snedel je dve porciji. Mislim, da odvetnik ni bil do sedaj še nobeden deležen niti ene porcije, kadar je prišel intervenirat.

Tretji gospod je privedel mamico. Bridko se je razjokala, kaj da bo rekel polir, ko je ni na delo: polir da je jako dober — tudi ob nedeljah ji pusti delati.

Četrty se je bil spomnil soproge uradnega starešine, skočil je ponjo in je bilo prav, da je prišla, kajti je dala fantičku par svojih čevljev, le pete jim je hitro odsekal mojster v delavnici, in še mu je dala nogavice z lastnih velecenjenih nog, segale so mu do pazduhe, in je prišel gledat še gospod starešina, kakšen semenj da imajo, in je dal fantku par dobro ohranjenih naramnic, segale so mu do pet.

Vse to da je dosegel dvanajstletni fantiček brez pooblastila in paragrafov in vsega! Zdi se mi, da se ne more noben odvetnik pohvaliti, da bi bil prišel intervenirat in da bi bil dobil od gospe nogavice in čevlje, od gospoda starešine pa naramnice.

Potem je bil v službi še en gospod, ki ni bil še nič storil za fanta. Ogledal si ga je pa je dejal: »Sit je, oblečen je, še ostrižemo ga lahko!« Pa ga je peljal v celico k brivcu — enega imajo zaprtega kar tako, ker da je komunist, pa pravzaprav ni komunist, samo pravi, da je — in je fanta ostrigel na najlepši šimi. Zares je bil ostrizen jako krasno, in ko se je vračal po hodnikih, je prišel v roke še nežnemu spolu, kar ga imajo zaprtega, in so ga obdarovale s kruhom, da ni vedel, kam z njim — drugega niso imele. To je jako imeniten uspeh intervencije!

Kar se tiče mamičine kazni, pa je dejala gospoda, da je ne morejo odpustiti, ker jo je izreklo sresko glavarstvo. Toda zato nič obupati! Napotili so ga na Žabjek, tam da sedi sresko glavarstvo v svoji gloriji, pa naj fantek še tam ponovi svojo prošnjo! Eden gospodov ga je šel prijazno spremit.

Prišla sta na Žabjek. Preden sta vstopila, je prijazni gospod fantička dregnil: »Ti zdajle glej, da se boš jokal, in da ne boš

brez makaronov!« Fantiček pa je bil pošten kakor zlato in je dejal: »Kako se bom jokal, ko sem sit!«

Nace je dal pipo iz ust, da si jo zopet nabaše, pa je dejal, da je gospod poglavar jako širokogrudnega srca, vzvišen da je nad kakršnimikoli solzami in testeninami, in da se je res zgodilo, da je tudi brez njih izbrisal fantkovi mami kazen. In bogve kakšni novi zakoni da sedaj veljajo in ali veljajo samo na Žabjeku ali veljajo sploh: gospod poglavar da je šel in pogledal v svojo listnico in dal fantu bankovec.

Tako postopanje se hvali samo in je jako razveseljiv pojav v naši državi.

Pa mora resnično biti splošen in nov takšen zakon, kajti so fantičku tudi v jetnišnici dali bankovce in jih je mamica preštelala in dejala, da bo že in da nima izgube zastran zapora.

Naj bi gospodje odvetniki to stvar preudarili! Oziroma, morabit bi kateri hotel vzeti fantička za koncipienta ...